

fòdics averiguats, que representen més del 25 per 100 sobre els casos en què s'ha controlat l'origen. En els tres anys darrers ha augmentat el quocient perquè en els pobles rurals la disminució de l'endèmia no ha seguit el ritme, quant a rapidesa, de la millora ciutadana. Però és un problema aquest que cal deixar-lo per un estudi extens que ens proposem fer sobre la febre tifoide a Catalunya.

A 121 casos són els que s'atribueix la tifoide al contagi directe amb el malalt. Això descobreix una pèssima educació higiènica, però a més ciutadana. Vincent ja fa anys que va dir que la tifoide era «la malaltia de les mans brutes», perquè, continuava dient d'una manera justa i gràfica, «en darrer anàlisi sempre són les mans els òrgans receptors i transmissors del bacil tífic». Una bona netedat de les nostres mans que manipulen coses que serveixen per a menjar i beure evitaria múltiples infeccions, però sobretot evitaria moltíssims casos de tifus.

I aquesta pèssima educació la destapa més el contagi contret per mitjà dels gelats que durant l'estiu el ciutadà ingereix amb quantitat tan enorme. Les víctimes averiguades durant els tres anys són 78. En 1932 els tècnics municipals, en les seves investigacions sobre la procedència de les tifoïdes declarades aquell estiu, sospitaren aquesta font d'origen i m'ho comunicaren com alcalde que era aleshores de la ciutat. Vaig encarregar-los una inspecció acurada prop dels industrials i es trobaren que l'elaboració d'aquestes begudes es fa, en la majoria de casos, gairebé a tot arreu, en condicions defectuosíssimes; que, per part dels fabricants, no es té cap condícia ni netedat en el que es re-

fereix als atuellts ni s'exigeix cap pulcritud a les persones que hi intervenen. Això, com diem, motiva bastantes tifoïdes. Segurament que no eren les primeres i els anys anteriors ja n'havien ocasionat, però no s'havia tingut l'avinentsa ni la sort de descobrir el niu on es covava. Encarregarem als tècnics sanitaris que redactessin un reglament que regís la fabricació de gelats i evités l'acció perjudicial. Reglament que, segons sembla, encara no ha començat a regir.

Quan parlem amb l'extensió que es refereix l'acció contaminadora dels portadors i propagadors de gèrmens, estudiarem el cas dels que, per estar amb contacte amb els aliments i servir de mitjàncer amb el públic que els consum, caldria reclamar el màxim de garanties. Ara només direm que Itàlia obliga vacunar-se contra el tifus tots els que exerceixen aquesta professió. I si bé aquesta mesura no suprimeix del tot el problema, el redeuix de fet a una importància mínima. Cal tenir ben present un fet essencial, que molts cops oblida el legislador: el bacil d'Eberth, específic de la tifoide no el crea ni l'aviva l'aigua, ni els aliments, ni la terra, ni les mosques, sinó l'home. Tots aquests elements no serveixen més que com a vehicle. mitjà de transport pels quals el microbi passa d'un individu a l'altre. A part dels que es crien en laboratoris en medis artificials i per a fins científics només l'home és l'únic medi de cultiu de la bactèria i només en contacte amb l'home pu-l-lula i creix i s'estén.

Per a no allargar més l'article, deixarem les altres fonts de propagació, amanides, pou, fonts dels voltats, portadors de gèrmens, que trobaran l'anàlisi en altres articles.